

НАРЕДБА № 11 от 25.02.2002 г. за качеството на водите за къпане

Издадена от министъра на здравеопазването и министъра на околната среда и водите, обн., ДВ, бр. 25 от 8.03.2002 г. т. 5, р. 4, № 530в

Раздел I Общи положения

Чл. 1. (1) С тази наредба се определят изискванията към качеството на природните води, предназначени за къпане, контролът върху тяхното качество и реда за определяне на зоните и водите за къпане.

(2) Наредбата има за цел да защити здравето на хората, използващи природните води за къпане.

Чл. 2. Тази наредба не се прилага за:

1. водите, предназначени за лечебно-профилактични цели;
2. водите, използвани в плавни басейни.

Раздел II Първоначално определяне на зоните за къпане

Чл. 3. (1) Зони за къпане могат да бъдат:

1. места, в които се намират води за къпане, прилежащи към плажовете на Черноморското крайбрежие;
2. места, в които се намират води за къпане, прилежащи към брега на водни обекти, съдържащи повърхностни води.

(2) В срок 4 месеца след влизане в сила на наредбата кметовете на общините съставят първоначален списък на зоните за къпане на територията на съответната община, когато водите за къпане в тях са изключителна публична или публична държавна собственост, или общинска собственост.

(3) В списъка по ал. 2 се включват:

1. съществуващите зони за къпане в местата по ал. 1, изрично определени за тази цел със заповед на кмета на общината или по силата на други актове;
2. зони за къпане в местата по ал. 1, където къпането не е изрично забранено и традиционно се практикува от голям брой къпещи се;
3. други зони за къпане в местата по ал. 1.

(4) Преди включването в списъка по ал. 2 на зоните за къпане по т. 2 и 3 на ал. 3 се извършва проучване относно възможността за спазване изискванията на Наредбата за водноспасителната дейност и обезопасяването на водните площи (ДВ, бр. 65 от 1996 г.). За целта кметът на общината назначава комисията, предвидена по чл. 5 от посочената наредба.

(5) Списъкът на зоните за къпане се изпраща в регионалната хигиенно-епидемиологична инспекция (ХЕИ) и съответната басейнова дирекция за управление на водите в срока по ал. 2.

Чл. 4. (1) След получаване на първоначалните списъци директорът на ХЕИ уведомява в срок 3 месеца кмета на общината за това, дали посочените зони за къпане и води за къпане на територията на общината отговарят на изискванията на наредбата.

(2) В срока по ал. 1 директорът на съответната басейнова дирекция по служебен път предоставя становище в ХЕИ по изпратените списъци.

(3) Уведомлението по ал. 1 съдържа данни относно зоната, водите и сезона за къпане.

(4) За зоните за къпане, които не отговарят на изискванията на наредбата, в уведомлението се посочват причините за несъответствието, мерките, необходими за постигане на съответствие с наредбата, както и сроковете, в които трябва да стане това, съобразно чл. 10, § 4 и 6.

(5) Кметът на общината изпраща на областния управител екземпляр от уведомлението по ал. 1 за водните обекти, съдържащи води изключителна публична или публична държавна собственост.

Чл. 5. (1) На основание уведомлението по чл. 4, ал. 3 кметът на общината или областният управител със заповед определят водните обекти за общо ползване за къпане съобразно чл. 41, ал. 3 от Закона за водите.

(2) В заповедта се обявяват зоните за къпане, водите за къпане и сезонът за къпане.

(3) Заповедта се поставя на видно място в общинската или областната администрация и на други общодостъпни места, както и се обявява чрез медиите.

(4) Копие от заповедта се изпраща на ХЕИ, басейновата дирекция и областния комитет на Българския червен кръст.

(5) Кметът на общината или областният управител обявяват водите и зоните за къпане, които не отговарят на изискванията на наредбата, като дават възможност на всички заинтересувани лица да се запознаят с получените уведомления.

(6) За случаите по ал. 5 кметът на общината изготвя програма за постигане на съответствие на зоните за къпане на територията на общината с изискванията на наредбата. Когато водният обект съдържа води изключителна публична или публична държавна собственост, програмата се изготвя съвместно от областния управител и кмета на съответната община. Програмата се съгласува с басейновата дирекция и ХЕИ.

(7) Кметът на общината може да насрочи обществено обсъждане за състоянието на водите и зоните за къпане по ал. 5 с цел подпомагане изготвянето на програмата за постигане на съответствие.

(8) Програмата за постигане на съответствие не може да предвижда срокове, по-дълги от определените съгласно чл. 4, ал. 5.

Чл. 6. (1) Директорът на ХЕИ със заповед забранява къпането в зоната за къпане, когато не е постигнато съответствие с изискванията на наредбата в определените срокове или постигането на съответствие е невъзможно и ползването на водите за къпане създава риск за здравето.

(2) Кметът на общината е длъжен да осигури обозначаването на забранената за къпане зона с табели или други трайни знаци, съдържащи предупреждение, че зоната не отговаря на изискванията на наредбата.

Раздел III

Последващо определяне на нови зони за къпане

Чл. 7. (1) Последващото определяне на зоните, водите и сезона за къпане се извършва от кмета на общината или областния управител съобразно чл. 41, ал. 3 от

Закона за водите след съгласуване с директора на ХЕИ и директора на съответната басейнова дирекция.

(2) Кметът на общината или областният управител изпращат в ХЕИ и съответната басейнова дирекция проект на заповед за обявяване на водните обекти за общо ползване за къпане. В заповедта се посочват водите, зоните и сезонът за къпане. Проектът на заповед се изпраща не по-рано от един месец преди началото на предлагания сезон за къпане.

(3) Преди изготвянето на проекта за заповед се извършва проучване в предвиджаните зони за къпане относно възможността за спазване изискванията на Наредбата за водноспасителната дейност и обезопасяването на водните площи. За целта кметът на общината назначава комисията, предвидена по чл. 5 от посочената наредба.

(4) В едномесечен срок директорът на съответната басейнова дирекция по служебен път предоставя становище в ХЕИ по изпратения проект на заповед.

(5) В едномесечен срок от получаване на проекта на заповед директорът на ХЕИ уведомява кмета на общината или областния управител за това, дали зоната за къпане, водите за къпане и сезонът за къпане отговарят на изискванията на наредбата.

(6) Кметът на общината или областният управител издават заповедта във връзка с чл. 41, ал. 3 от Закона за водите в случай, че органите по ал. 2 считат, че не са нарушени изискванията на тази наредба.

(7) Заповедта се поставя на видно място в общинската или областната администрация и на други общодостъпни места, както и се обявява чрез медиите.

(8) Копие от заповедта се изпраща на ХЕИ, басейновата дирекция и областния комитет на Българския червен кръст.

Раздел IV

Изисквания към качеството на водите за къпане

Чл. 8. (1) Качеството на водите за къпане се определя съгласно физични, химични и микробиологични показатели, посочени в приложението.

(2) Показателите по ал. 1 са със задължителна и/или препоръчителна стойност.

Чл. 9. (1) Стойностите за показателите, определени в приложението, се отнасят за водите от всички зони за къпане. В конкретни случаи могат да бъдат определени индивидуални стойности на показатели за отделни зони за къпане във връзка с разпоредбите на чл. 15, ал. 2 и чл. 16.

(2) Предвид изискванията на чл. 15, ал. 1, когато освен задължителни стойности за някои показатели от приложението са определени и препоръчителни стойности, последните трябва да се считат за определящи с оглед запазването на съществуващо по-добро от изискванията на приложението качество на водите за къпане.

Чл. 10. (1) Качеството на водите в съществуващите зони за къпане, изрично определени за тази цел към влизане в сила на тази наредба, трябва да съответства на задължителните стойности в приложението или на препоръчителните стойности за показателите, за които няма определени задължителни, след обявяването им по реда на чл. 5, ал. 1 и 2.

(2) Качеството на водите в зоните за къпане извън случаите по ал. 1 трябва да отговаря на изискванията съгласно чл. 9.

(3) При изключителни обстоятелства за отделни зони за къпане органите на Държавния санитарен контрол (ДСК) съвместно с басейновите дирекции и други компетентни органи могат да предлагат удължаване на срока по § 4 за привеждане качеството на водите в съответствие с изискванията на наредбата. Обосновката за всяко

удължаване на този период се основава на плановете за управление на водите в регионите, където попадат зоните за къпане. Окончателното решение се взема от министъра на здравеопазването съгласувано с министъра на околната среда и водите след обстойно запознаване и прецизен анализ на представените мотиви. Разрешение за удължаване на срока се издава за строго определен период и задължително включва конкретни мерки за опазване на човешкото здраве при ползване на водата за къпане.

Чл. 11. В случаите, когато се установи, че морски води в близост до държавната граница и води на трансгранични водни течения влияят неблагоприятно на качеството на водите за къпане на съседна държава, обстоятелствата, свързани с неизпълнение изискванията на тази наредба, се разглеждат съвместно от заинтересуваните държави по силата на международните задължения, по които Република България е страна.

Чл. 12. (1) Изискванията към качеството на водите във връзка с чл. 10, ал. 1 и 2 се считат за изпълнени, ако водата във всеки пункт за вземане на проби отговаря на стойностите на показателите, определени в приложението, при указаната честота на вземане на пробите и ако са изпълнени следните условия:

1. деветдесет и пет процентно съответствие със стойностите в приложението на резултатите от изпитването на пробите, за показателите на които са определени задължителни стойности;

2. деветдесетпроцентно съответствие със стойностите в приложението на резултатите от изпитването на пробите за останалите показатели, с изключение на показателите "общо колиформи" и "фекални колиформи", за които се допуска 80% съответствие;

3. в случаите, когато има съответно 5, 10 или 20% несъответствие с установените стойности:

а) отклонението не превишава с повече от 50% определената стойност за показателя, с изключение на микробиологичните показатели, рН и разтворен кислород;

б) резултатите от последователно взети проби с честота съгласно приложението не се отклоняват от определените стойности за показателите.

(2) Отклоненията от определените по чл. 9 стойности на показателите не се взимат под внимание при изчисляване на процентите по ал. 1, когато те са резултат на наводнения и други природни бедствия, както и на необичайни метеорологични условия.

Чл. 13. (1) Хигиенно-епидемиологичните инспекции извършват вземане на проби вода от зоните за къпане с обхват на показатели и минимална честота, определени в приложението.

(2) Вземането на проби започва две седмици преди началото на сезона за къпане. По преценка на органите на ДСК вземане на проби може да се извършва и извън посочения период с цел проследяване сезонната динамика в качеството на водите.

(3) Пробите се вземат от предварително избрани пунктове, в които през периода на къпане броят на къпещите се е най-голям.

(4) Пробите се вземат от дълбочина 30 см от нивото на повърхността, с изключение на пробите за показателя "минерални масла", които се взимат от нивото на повърхността.

(5) Принципът на методите за изпитване на показателите, на които трябва да отговаря водата за къпане, са представени в приложението.

(6) В случай, че се използват методи на друг принцип, те трябва да осигуряват еквивалентни или сравними резултати.

Чл. 14. (1) Басейновите дирекции и ХЕИ съвместно с други компетентни органи провеждат периодично проучване върху условията, формиращи качеството на водите в

горната част на течението при течащи води, и условията в прилежащите области в случаите на стоящи и морски води.

(2) Проучването обхваща географски и топографски данни, обем и естество на източниците на замърсяване, потенциалните замърсители и техните ефекти с оглед възможното повлияване върху качеството на водата в зоната за къпане в зависимост от отдалечеността на разположението им.

(3) В случай, че проведеното проучване или резултатите от изпитваните проби докажат химическо или микробиологично замърсяване, което представлява опасност за качеството на водата или има съмнение за това, се извършва допълнително вземане на проби. Вземане на проби се извършва и при всички други случаи на съмнение за влошаване качеството на водата.

Чл. 15. (1) Изпълнението на мерките за постигане изискванията за качеството на водата за къпане не трябва да води пряко или косвено до влошаване на съществуващото качество на водата.

(2) Директорите на ХЕИ и басейновите дирекции за определени зони за къпане с оглед запазване на съществуващо по-добро от изискванията на приложението качество на водите за къпане могат да предлагат по-строги стойности за показателите от посочените в наредбата, както и допълнителни показатели, невключени в приложението. Решението се взема от министъра на здравеопазването след съгласуване с министъра на околната среда и водите въз основа на обстоен преглед на данни от предходен мониторинг и информация за постоянни или потенциални източници на замърсяване.

Чл. 16. (1) Отклонения от изискванията на наредбата се допускат:

1. за показатели, отбелязани в приложението със символа (*), в случаи, свързани с необичайни метеорологични и конкретни географски условия;

2. в случаи на доказано естествено обогатяване на водата с определени вещества, водещо до отклонение от стойността на показателите от приложението.

(2) Органите на ДСК допускат ползването на водата за къпане в случаите по ал. 1, когато няма опасност за здравето на къпещите се, и определят мерки и условия за безопасно ползване на водата за къпане.

(3) За всеки конкретен случай на изключение от изискванията на тази наредба по смисъла на ал. 1 и 2 ХЕИ предварително информира Министерството на здравеопазването за наличните обстоятелства, причина/и за отклонението, срок за допускане на отклонението и предвиджани мерки за опазване на човешкото здраве при ползване на водата за къпане.

Раздел V

Информация и отчети

Чл. 17. Общинските администрации ежегодно преди началото на сезона за къпане изготвят и обявяват списък на разрешените зони за къпане на тяхната територия с цел информиране на населението. Списъкът се обявява чрез поставяне на видно място в общинската администрация и на други общодостъпни места, както и чрез медиите.

Чл. 18. (В сила от 1.01.2005 г.) (1) Хигиенно-епидемиологичните инспекции изготвят обобщен регионален доклад, включващ списъка на зоните за къпане и справка за качеството на водите им, който изпращат в срок 3 месеца след приключване на сезона за къпане в Министерството на здравеопазването с цел изготвяне и поддържане на национален регистър за всички обекти за къпане в Република България.

(2) Обемът и съдържанието на доклада по ал. 1 се определят от министъра на здравеопазването.

(3) Министерството на здравеопазването ежегодно изготвя и публикува обобщен национален доклад за предходния сезон за къпане.

Чл. 19. Органите по чл. 18 са длъжни да осигуряват достъп на потребителите до обективна и актуална информация за качеството на водите за къпане.

Чл. 20. Министерството на здравеопазването събира и анализира информацията за водите и зоните за къпане по чл. 10, ал. 3, за допуснатите отклонения по реда на чл. 16 и може да предоставя събраната информация и обобщения национален доклад по чл. 18, ал. 3, когато това се налага за изпълнение на задължения на Република България по международни договори в тази област.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. "Води за къпане" са всички пресни течащи или стоящи води, или части от тях, както и морските води, където:

а) къпането е разрешено от компетентните органи, или

б) къпането не е изрично забранено и традиционно се практикува от голям брой къпеши се.

2. "Зона за къпане" е мястото във водния обект, където се намират водите за къпане.

3. "Сезон за къпане" е периодът от време през годината, когато се очакват голям брой къпеши се според съществуващите местни традиции и разпоредби, касаещи условията за къпане и климатичните особености.

4. "Последващо определяне на нови зони за къпане" е определяне на зони за къпане след изтичане на сроковете за първоначално определяне.

5. "Естествено обогатяване" е процес, при който без антропогенна намеса водата във водния обект се насища с вещества, съдържащи се в почвата.

6. "Еутрофикация" е обогатяването на водата с азотни и фосфорни съставки, при което се предизвиква усилен растеж на водорасли и други форми на висша водна растителност и като резултат се поражда нежелано нарушаване на равновесието на намиращите се във водна среда организми, както и влошаване качествата на водите.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Наредбата се издава на основание чл. 135, т. 7 във връзка с чл. 189 от Закона за водите и чл. 20 от Закона за народното здраве.

§ 3. Инструкции и указания по прилагане на наредбата дава министърът на здравеопазването съгласувано с министъра на околната среда и водите.

§ 4. Качеството на водите за къпане в зоните по чл. 3, ал. 3, т. 1 се привежда в съответствие с изискванията на тази наредба в срок 10 години след обнародването ѝ.

§ 5. Разпоредбите на тази наредба за показателя "Ентеровируси" от приложението към чл. 8, ал. 1 влизат в сила 5 години след обнародването на наредбата.

§ 6. Разпоредбата на чл. 10, ал. 2 не се прилага за зоните за къпане, определени за тази цел до две години след обнародване на наредбата, за срок не по-дълъг от посочения период.

§ 7. Разпоредбите на чл. 18 се прилагат от 1.I.2005 г.

§ 8. В чл. 12, ал. 2, т. 4 от Наредба № 14 от 1987 г. за курортните ресурси, курортните местности и курортите (обн., ДВ, бр. 79 от 1987 г.; изм. и доп., бр. 18 от 1992 г., бр. 12 от 1995 г.) думите "Санитарно-микробиологичният контрол на морската вода в границите на морските плажове се упражнява най-малко 2 пъти месечно (от май до септември включително)" се заличават.

§ 9. (В сила от 9.09.2003 г.) В чл. 19 ал. 2 от Инструкция № 34 от 1975 г. за хигиената на спортните обекти и екипировка (обн., ДВ, бр. 82 от 1975 г.; изм. и доп., бр. 18 от 1984 г.) се изменя така:

"(2) Места за плуване на повърхностни водни обекти могат да се устройват само в утвърдена със заповед зона за къпане по реда на Наредбата за водите за къпане и при спазване изискванията на Наредбата за водноспасителната дейност и обезопасяването на водните площи (ДВ, бр. 65 от 1996 г.). В определеното място за плуване не трябва да има подводни течения и водовъртежи, като скоростта на водното течение може да бъде до 1,5 м/сек. Дъното му се покрива с плаваща решетъчна конструкция. С такава конструкция се очертава и самото място, определено за плуване. Означават се дълбочините, като се посочва предназначението им - за добре плуващи и начинаещи."

§ 10. Разпоредбата на § 9 влиза в сила 18 месеца след обнародването на наредбата.

§ 11. Контролът по спазване изискванията на тази наредба се осъществява от органите на ДСК по реда на Закона за народното здраве и правилника за неговото прилагане.

ПРИЛОЖЕНИЕ

към чл. 8, ал. 1

ИЗИСКВАНИЯ КЪМ КАЧЕСТВОТО НА ВОДАТА ЗА КЪПАНЕ

№	Показатели	Единица	Препоръчителна стойност	Задължителна стойност	Минимална честота на вземане на проби	Принцип на метода и проверка
1	2	3	4	5	6	7
1.	Микробиологични: Общо колиформи	/100 ml	500	10 000	На 2 седмици (1)	Ферментация в серия обеми. Култивиране на позитивните проби в специфична среда за потвърждаване. Преброяване по MPN (най -вероятно число - НВЧ) или мембранна филтрация и култивиране върху подходяща среда, като Тергитол лактозен агар, Ендо агар, 0,4 % Теепол бульон, култивиране и идентификация на съмнителните колонии.
2.	Фекални колиформи	/100 ml	100	2000	На 2 седмици (1)	Температурата за инкубация се променя съобразно това, дали се изследват общо колиформи или само фекални колиформи
3.	Фекални стрептококи	/100 ml	100	-	(2)	Метод на Лицки. Преброяване по MPN (най -вероятно число - НВЧ) или мембранна филтрация. Култивиране върху подходяща среда

4.	Салмонела	/11	-	0	(2)	Концентриране чрез мембранна филтрация. Инокулация върху стандартна среда. Обогавяване - култивиране върху "изолиращ агар" за идентификация
5.	Ентеровируси	PFU / 101	-	0	(2)	Концентрация чрез филтрация, флокулация или центрофугиране и потвърждение
6.	Физико - химични: рН	рН стойно ст	-	6-9 (*)	(2)	Електрометричен метод с калибрация при рН 7 и 9
1	2	3	4	5	6	7
7.	Цвят		- - -	Без отклонения от обичайния цвят (*)	На 2 седмици (1) (2)	Визуално или фотометрично със стандартите на платинено - кобалтовата скала
8.	Минерални масла (нефтопродукти и др.)	mg/l	- ≤ 0,3	Без видим филм на повърхността и без мирис	На 2 седмици (1) (2)	Визуално и чрез определяне на "мирис" или екстракция с използване на адекватен обем и претегляне на сухия остатък
9.	Повърхностно активни вещества, реагиращи с метиленово синьо	mg/l (лаурил сулфат)	- ≤ 0,3	Без трайна пяна	На 2 седмици (1) (2)	Визуално или абсорбционна спектрофотометрия с метиленово синьо

10.	Феноли (фенолен индекс)	mg/l C6H5O H	- ≤ 0,005	Без специфиче н мирис ≤ 0,05	На 2 седмици (1) (2)	Определяне на специфичен мирис, дължащ се на феноли или абсорбционна спектрофотометрия с 4-аминоантипирин (4 ААР метод)
11.	Прозрачност	m	2	1 (*)	На 2 седмици (1)	Диск на “Секки”
12.	Разтворен кислород	% O2	80-120	-	(2)	Метод на Винклер или електрометричен метод (оксиметър)
13.	Стоящи или плувачи във водата предмети и части от дърво, пластмаса, гума, стъкло и други материали. Отпадъци и по-големи отломъци	Не се допуск ат			На 2 седмици (1)	Визуално
14.	Амониев йон	mg/l NH4	0,1	-	(3)	Абсорбционна спектрофотометрия, метод на Неслер или метод с индофенолово синьо
15.	Азот по Келдал	mg/l N	1	-	(3)	Метод на Келдал
1	2	3	4	5	6	7
16.	Други вещества, разглеждани като индикатори за замърсяване: Пестициди - общо	µg/l	1	-	(2)	Екстракция с подходящи разтворители и хроматографско определяне

17.	Тежки метали като: - арсен - кадмий - хром6+ - олово - живак	mg/l As Cd Cr6+ Pb Hg	0,05 0,005 0,02 0,02 0,001	- - - - -	(2)	ААС (Атомноабсорбционна спектрофотометрия). Възможно е да бъде предшествана от екстракция
18.	Цианиди	mg/l CN	-	0,05	(2)	Спектрофотометричен метод с използване на специфичен агент
19.	Нитрати	mg/l NO3	5	-	(2)	Абсорбционна спектрофотометрия с използване на специфичен агент
20.	Фосфати	mg/l PO4	0,2	-	(2)	Спектрофотометричен метод с използване на специфичен агент

(* Допуска се превишаване на нормата в случаи на необичайни метеорологични и конкретни географски и условия

(1) Когато взетите проби през предишни години показват по-добри резултати от посочените в Приложението и когато липсват нови фактори, които биха могли да влошат качествата на водата, компетентните органи могат да намалят честотата на вземане на проби.

(2) Показателите се определят, когато от проверката в зоната за къпане се доказва или има съмнение за присъствие на конкретен замърсител, респективно влошено качество на водите.

(3) Тези показатели трябва да бъдат контролирани, когато има тенденция към еутрофикация на водата.